

ДЕРЖАВНА АВІАЦІЙНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

просп. Перемоги, 14, м. Київ, 01135, тел./факс: (044) 351-56-92, тел. (044) 351-54-01

E-mail: vdz@avia.gov.ua, сайт: www.avia.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37536026

Державна регуляторна служба
України

Державна авіаційна служба України відповідно до статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» надсилає для погодження проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми контролю якості забезпечення авіаційної безпеки цивільної авіації» (далі – проект постанови).

Додатки:

1. Копія проекту постанови на 22 арк. в 1 прим.
2. Аналіз регуляторного впливу до проекту постанови на 27 арк. в 1 прим.
3. Копія повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта на 2 арк. в 1 прим.

Голова

Олександр БІЛЬЧУК

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від _____ 2020 р. № _____

м. Київ

Про затвердження Державної програми контролю якості забезпечення авіаційної безпеки цивільної авіації

З метою забезпечення ефективного виконання вимог частини п'ятої статті 85 Повітряного кодексу України, Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації, затвердженої Законом України від 21 березня 2017 року № 1965-VIII, стандартів і рекомендованої практики Міжнародної організації цивільної авіації і Європейської конференції цивільної авіації Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Затвердити Державну програму контролю якості забезпечення авіаційної безпеки цивільної авіації, що додається.

2. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади у шестимісячний строк привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цією постановою.

Прем'єр-міністр України

Д. ШМИГАЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від _____ 2020 р. № _____

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА
контролю якості забезпечення авіаційної безпеки цивільної авіації

Загальні положення

1. Державна програма контролю якості забезпечення авіаційної безпеки цивільної авіації (далі – Програма) розроблена на підставі вимог Повітряного кодексу України, Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації, затвердженої Законом України від 21 березня 2017 року № 1965-VIII (далі – Державна програма авіаційної безпеки цивільної авіації), Додатка 17 «Безпека. Захист міжнародної цивільної авіації від актів незаконного втручання» до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію, 1944 р., Doc 8973 Міжнародної організації цивільної авіації «Керівництво з авіаційної безпеки», Doc 30 Європейської конференції цивільної авіації (частина II) «Політика Європейської конференції цивільної авіації в галузі авіаційної безпеки», Регламенту Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу № 300/2008 про встановлення загальних основних правил у галузі авіаційної безпеки, а також інших міжнародних актів та актів законодавства України з метою:

забезпечення ефективного виконання вимог Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації та інших нормативно-правових актів у сфері авіаційної безпеки;

оцінки забезпечення авіаційної безпеки та визначення відповідності заходів авіаційної безпеки в аеропортах, експлуатантах, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України та в інших суб'єктах авіаційної діяльності вимогам Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації та іншим нормативно-правовим актам у сфері авіаційної безпеки;

виявлення напрямків із забезпечення авіаційної безпеки, які потребують коригуючих дій, в тому числі внесення змін до Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації, інших нормативно-правових актів у сфері авіаційної безпеки або засобів їх реалізації.

2. Програма створює механізм здійснення контролю за дотриманням вимог Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації, інших нормативно-правових актів у сфері авіаційної безпеки та забезпечення авіаційної безпеки в аеропортах, експлуатантами, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України та іншими суб'єктами авіаційної діяльності України.

3. Програма визначає порядок, методи та процедури здійснення контролю якості забезпечення авіаційної безпеки з боку державних інспекторів з авіаційного нагляду за безпекою авіації Державіаслужби (далі – державні інспектори), яким надані такі повноваження, вимоги щодо їхньої кваліфікації та підготовки, а також організацію контролю якості забезпечення авіаційної безпеки в аеропортах, експлуатантах, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України, та в інших суб'єктах авіаційної діяльності.

4. Програма є обов'язковою для виконання всіма державними органами, які задіяні у забезпеченні виконання Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації, а також суб'єктами авіаційної діяльності незалежно від форм власності і відомчої підпорядкованості.

5. Терміни, що використовуються у цій Програмі, вживаються у такому значенні:

аудит – поглиблена перевірка дотримання в аеропортах, експлуатантах, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України, та в інших суб'єктах авіаційної діяльності усіх вимог Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації, інших нормативно-правових актів у сфері авіаційної безпеки;

випробування (тестування) – перевірка відповідності параметрів та характеристик технічних засобів захисту цивільної авіації від актів незаконного втручання вимогам законодавства, у тому числі авіаційних правил України;

інспектор контролю якості авіаційної безпеки – кваліфікований працівник суб'єкта авіаційної діяльності, якому надані повноваження з перевірки забезпечення авіаційної безпеки;

інспекційна перевірка – перевірка дотримання в аеропортах, експлуатантами, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України, та іншими суб'єктами авіаційної діяльності, вимог Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації, інших нормативно-правових актів у сфері авіаційної безпеки;

залишковий ризик – ризик, що залишився після прийняття заходів авіаційної безпеки для зменшення його рівня, з урахуванням ймовірності загрози та можливих наслідків;

керівник аеропорту – керівник експлуатанта аеродрому цивільної авіації, на якому виконується обслуговування повітряних перевезень;

ситуаційний експеримент – перевірка одного із заходів забезпечення авіаційної безпеки в аеропортах, експлуатантами, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України, та іншими суб'єктами авіаційної діяльності, при якій імітується спроба скоєння акту незаконного втручання;

тест-об'єкт – предмети, що використовуються для проведення ситуаційних експериментів.

Інші терміни, що використовуються у цій Програмі, вживаються у значеннях, наведених у Повітряному кодексі України, додатках до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію та законодавчих актах України.

6. У цій Програмі використовуються такі скорочення:

АБ – авіаційна безпека;

АНВ – акт незаконного втручання;

ДПАБЦА – Державна програма авіаційної безпеки цивільної авіації;

ЄКЦА – Європейська конференція цивільної авіації;

ПС – повітряне судно;

САБ – служба авіаційної безпеки;

ЦА – цивільна авіація;

ІСАО – Міжнародна організація цивільної авіації.

Засади контролю якості забезпечення АБ ЦА

7. До функцій Державіаслужби у сфері здійснення контролю якості забезпечення АБ в аеропортах, експлуатантами, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України, та іншими суб'єктами авіаційної діяльності належить:

здійснення перевірок з метою забезпечення виконання вимог ДПАБЦА, визначення відповідності забезпечення АБ встановленим вимогам ДПАБЦА та іншим нормативно-правовим актам у сфері АБ, виявлення недоліків та забезпечення їхнього усунення, а також надання рекомендацій щодо покращення забезпечення АБ;

розробка та внесення змін до плану контролю якості забезпечення АБ;

призначення державних інспекторів для проведення заходів контролю якості забезпечення АБ.

8. Державіаслужба має право вимагати та контролювати усунення суб'єктами авіаційної діяльності виявлених недоліків.

9. Державіаслужба, а також суб'єкти авіаційної діяльності, які здійснюють заходи АБ, створюють систему добровільних сповіщень.

Система добровільних сповіщень створюється з метою сприяння збору інформації та забезпечення взаємного інформування між Державіаслужбою та суб'єктами авіаційної діяльності, які здійснюють заходи АБ, про:

вчинення АНВ або спроби їх вчинення;

не виконання заходів АБ відповідно до вимог ДПАБЦА;

фактичні чи потенційні недоліки у забезпеченні АБ.

Система добровільних сповіщень також створюється безпосередньо в суб'єктах авіаційної діяльності, які здійснюють заходи АБ.

Державіаслужба та керівники аеропортів, експлуатантів, провайдерів аеронавігаційного обслуговування, а також суб'єктів авіаційної діяльності,

Державіаслужба та керівники аеропортів, експлуатантів, провайдерів аеронавігаційного обслуговування, а також суб'єктів авіаційної діяльності, які здійснюють заходи АБ (далі – керівники), створюють відповідні поштові скриньки на своїх офіційних вебсайтах та призначають підрозділи, відповідальні за збір та аналіз отриманої інформації.

10. Державні органи, які задіяні у забезпеченні виконання ДПАБЦА, розробляють плани, на підставі яких проводять перевірки своїх підрозділів щодо забезпечення АБ в частині, що стосується, відповідно до власних нормативно-правових актів.

11. Керівники вводять до штатної структури посаду інспектора контролю якості АБ, який здійснює контроль якості забезпечення АБ відповідно до розробленої власної програми контролю якості забезпечення АБ та цієї Програми.

12. З метою розробки, впровадження, внесення змін та виконання вимог програми контролю якості забезпечення АБ керівникам необхідно:

забезпечити підготовку інспектора контролю якості АБ;

забезпечити умови для здійснення заходів контролю якості забезпечення АБ;

планувати, проводити та коригувати заходи контролю якості забезпечення АБ для перевірки відповідності впроваджених заходів АБ, в тому числі іншими суб'єктами авіаційної діяльності, що здійснюють її в аеропорту, вимогам ДПАБЦА, іншим нормативно-правовим актам у сфері АБ та власній програмі АБ;

впровадити процес аналізу та звітності стосовно виявлених недоліків забезпечення АБ;

забезпечити своєчасне виконання коригуючих дій у разі виявлення недоліків забезпечення АБ;

за потреби вносити зміни до програми АБ з метою приведення забезпечення заходів АБ у відповідність до вимог ДПАБЦА, інших нормативно-правових актів у сфері АБ;

складати та подавати до Державіаслужби плани та звіти про усунення недоліків за результатами перевірок, які були виявлені державними інспекторами, щоквартальні та щорічні звіти за результатами контролю якості забезпечення АБ.

13. Керівники відповідають за розробку, впровадження та виконання власних програм контролю якості забезпечення АБ відповідно до вимог цієї Програми.

14. У власних програмах контролю якості забезпечення АБ визначаються заходи контролю якості забезпечення АБ, порядок та періодичність їх проведення, організаційна структура і розподіл обов'язків

щодо контролю якості забезпечення АБ, вимоги до кваліфікації, підбору, підготовки, стажування, а також завдання, обов'язки та відповідальність інспектора контролю якості АБ, обліку та контролю за усуненням виявлених недоліків, аналізу тенденцій щодо забезпечення АБ.

15. Інспектор контролю якості АБ повинен бути незалежним від будь-якого комерційного, оперативного або експлуатаційного впливу керівників підрозділів суб'єкта авіаційної діяльності та підпорядковуватись безпосередньо заступнику керівника з авіаційної безпеки. Забороняється суміщення за посадою інспектора контролю якості АБ.

16. Керівники щоквартально до п'ятого числа місяця, що настає за звітним періодом, подають до Державіаслужби звіти про результати контролю якості забезпечення АБ.

17. Звіти про результати контролю якості забезпечення АБ суб'єкта авіаційної діяльності мають містити інформацію про:

- структуру організації контролю якості забезпечення АБ;
- кількість інспекторів контролю якості АБ;
- підготовку, яку пройшли інспектори контролю якості АБ;
- заплановані та здійсненні перевірки забезпечення АБ з урахуванням оцінки рівня загрози та ризиків;
- результати перевірок забезпечення АБ, які проведені протягом звітного періоду;
- застосовані або заплановані коригувальні дії щодо усунення недоліків з забезпечення АБ;
- аналіз залишкового ризику.

18. У разі виявлення недоліків, які мають безпосередній вплив на забезпечення АБ, керівник має інформувати про такі недоліки Державіаслужбу, а також забезпечити запровадження та виконання додаткових заходів з метою мінімізації ризиків скоєння АНВ.

19. Вимоги положень пунктів 11 - 17 цієї Програми не поширюються на експлуатантів авіації загального призначення, що експлуатують ПС нескладної конструкції, оснащені двигуном, з максимальною злітною масою 2730 кг або менше, планер, мотопланер або аеростат, що не розроблені та/або виготовлені в Україні та не використовуються у комерційному повітряному транспорті або у комерційній спеціалізованій експлуатації або експлуатації комерційної схваленої організації з підготовки пілотів.

Персонал, який здійснює контроль якості забезпечення АБ від імені
Державіаслужби

20. Контроль якості забезпечення АБ здійснюється державними інспекторами. 11

Під час проведення заходів контролю якості забезпечення АБ Державіаслужбою можуть залучатися працівники правоохоронних органів та співробітники державного органу спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України, за погодженням із керівниками цих органів.

21. Державний інспектор має:

знати і розуміти вимоги у сфері АБ, особливості їх реалізації, а також заходи контролю якості забезпечення АБ;

мати знання та практичні навички застосування заходів забезпечення АБ;

знати процедури, техніки та принципи здійснення заходів контролю якості забезпечення АБ;

мати практичні навички перевірки заходів АБ;

знати права та обов'язки державного інспектора.

22. Процедура підбору та підготовки державних інспекторів включає такі етапи:

відбір державних інспекторів на підставі критеріїв відповідності, що визначені в пункті 23 цієї Програми;

проходження попередньої підготовки на робочому місці;

проходження підготовки за відповідною навчальною програмою з отриманням сертифікату, виданого або визнаного Державіаслужбою чи сертифікованим навчальним центром підготовки з АБ;

проходження стажування під час перевірок забезпечення АБ в суб'єктах авіаційної діяльності;

подальше вдосконалення підготовки.

23. Кандидати у державні інспектори мають відповідати таким критеріям:

мати громадянство України;

мати рівень вищої освіти не нижче магістра чи бакалавра;

мати практичний досвід роботи у сфері забезпечення АБ не менше трьох років;

володіти державною мовою, а також однією з робочих мов ІКАО;

знати вимоги міжнародних нормативних документів ІКАО та ЄКЦА, а також нормативно-правових актів України, якими регламентується захист ЦА від АНВ;

знати процедури заходів АБ, які забезпечуються відповідно до вимог ДПАБЦА, інших нормативно-правових актів у сфері АБ.

24. Державні інспектори повинні пройти перевірку анкетних даних відповідно до вимог законодавства. Державні інспектори підлягають повторній перевірці анкетних даних щонайменше раз на 2 роки.

25. Державний інспектор проходить попередню підготовку та стажування під час перевірок забезпечення АБ в суб'єктах авіаційної діяльності під керівництвом державного інспектора –керівника стажування.

Строк стажування не повинен перевищувати шести місяців з дати призначення на посаду.

26. З метою практичного ознайомлення з процедурами здійснення заходів контролю якості державний інспектор бере участь у перевірках забезпечення АБ в суб'єктах авіаційної діяльності у складі комісії в якості стажиста.

Заходи контролю якості забезпечення АБ

27. З метою забезпечення виконання вимог ДПАБЦА, визначення відповідності забезпечення АБ встановленим вимогам ДПАБЦА та інших нормативно-правових актів у сфері АБ, виявлення недоліків та забезпечення їхнього своєчасного усунення, а також надання рекомендацій щодо покращення забезпечення АБ, Державіаслужба проводить наступні види перевірок:

- планові перевірки;
- позапланові перевірки;
- ситуаційні експерименти.

28. Під час проведення перевірок в аеропортах, у експлуатантів, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України, та в інших суб'єктах авіаційної діяльності розгляду підлягають акти внутрішніх перевірок забезпечення АБ, виявлені недоліки та результати їх усунення.

29. З метою забезпечення стандартизованого підходу, послідовності, а також можливості узагальнення та співставлення результатів, відпрацювання рекомендацій, статистичного аналізу тенденцій з АБ, усі заходи контролю якості забезпечення АБ в аеропорту, експлуатантом, провайдером аеронавігаційного обслуговування, чи іншим суб'єктом авіаційної діяльності, який здійснює заходи АБ, здійснюються за керівництвом, що розробляється та затверджується Державіаслужбою.

Планові та позапланові перевірки

30. Планові перевірки, проводяться з метою:
визначення стану забезпечення АБ в аеропортах, у експлуатантів, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України, та в

інших суб'єктах авіаційної діяльності діючим вимогам ДПАБЦА та інших нормативно-правових актів у сфері АБ, а також безперервності її функціонування;

31. Аудити та інспекційні перевірки в аеропортах, експлуатантах, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України, та в інших суб'єктах авіаційної діяльності проводяться з метою:

підтвердження належного виконання вимог ДПАБЦА та інших нормативно-правових актів у сфері АБ;

оцінки забезпечення АБ та ефективності запроваджених заходів АБ;

визначення відповідності забезпечення АБ, виявлення недоліків щодо виконання вимог ДПАБЦА та інших нормативно-правових актів у сфері АБ, а також забезпечення їхнього усунення;

виявлення напрямків у системі забезпечення АБ, які потребують покращення, та надання рекомендацій для покращення забезпечення АБ.

32. З метою підтвердження того, що заходи АБ здійснюються в аеропортах, експлуатантами, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України, та іншими суб'єктами авіаційної діяльності відповідно до встановлених вимог і на постійній основі, аудити та інспекційні перевірки проводяться шляхом збору інформації, в тому числі через систему добровільних сповіщень, із використанням наступних методів:

розгляд та перевірка документів з АБ;

спостереження за здійсненням заходів АБ;

проведення співбесід із відповідними працівниками суб'єктів авіаційної діяльності;

перевірка конкретних заходів АБ на відповідність встановленим вимогам.

33. У разі отримання інформації щодо порушення вимог ДПАБЦА та інших нормативно-правових актів у сфері АБ, а також на запит правоохоронного органу або державного органу спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України, Державіаслужбою мають здійснюватися інспекційні позапланові перевірки забезпечення АБ в аеропортах, у експлуатантів, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України, та в інших суб'єктах авіаційної діяльності.

34. Позапланові перевірки здійснюються без попереднього повідомлення.

Аудит

35. Аудит є поглибленою перевіркою дотримання в аеропортах, експлуатантах, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України, та в інших суб'єктах авіаційної діяльності усіх вимог ДПАБЦА, інших нормативно-правових актів у сфері АБ і здійснюється у термін не більше одного місяця, в залежності від обсягів повітряних перевезень.

36. Метою аудиту є перевірка запровадження та здійснення на постійній основі заходів та процедур АБ відповідно до встановлених вимог ДПАБЦА, інших нормативно-правових актів у сфері АБ.

37. Аудит здійснюється відповідно до програми перевірки, в якій зазначаються аеропорт, експлуатанти, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України, та інші суб'єкти авіаційної діяльності, які підлягають перевірці, та може включати перевірку:

- заходів АБ, що запроваджуються та здійснюються в конкретному аеропорту;

- заходів АБ, що запроваджуються та здійснюються в окремому терміналі аеропорту, експлуатантом, провайдером аеронавігаційного обслуговування чи іншим суб'єктом авіаційної діяльності, який здійснює заходи з метою безпеки;

- заходів АБ, які визначені в окремому розділі ДПАБЦА.

38. Основні етапи проведення аудиту:

- повідомлення керівника про проведення аудиту та направлення опитувальника;

- підготовка до аудиту, що включає розгляд наданих в опитувальнику відповідей і документів та складання програми проведення аудиту;

- брифінг перед початком аудиту та бесіди з керівником та його заступником з АБ, представниками відповідних служб та підрозділів суб'єктів авіаційної діяльності;

- безпосереднє проведення аудиту;

- підведення попередніх підсумків (інформування керівника про основні недоліки, виявлені під час аудиту, шляхом проведення заключного брифінгу);

- підготовка акту перевірки за результатами аудиту у відповідності до вимог пунктів 78-88 цієї Програми;

- направлення Державіаслужбою затвердженого акту перевірки керівнику протягом десяти робочих днів з дати закінчення аудиту;

- контроль за здійсненням коригуючих дій.

39. Під час проведення аудиту в аеропорту в залежності від заходів АБ, що охоплюються, перевірі підлягають всі суб'єкти авіаційної діяльності, що здійснюють заходи АБ відповідно до ДПАБЦА та програми АБ аеропорту в частині, що стосується.

40. Про проведення аудиту керівник повідомляється не пізніше ніж за 2 місяці до його проведення, опитувальник направляє за 60 днів до початку аудиту з переліком питань, на які керівник має надати відповідь за 30 днів до початку аудиту.

41. Під час аудиту ситуаційні експерименти не здійснюються.

42. З метою перевірки якості роботи технічних засобів захисту ЦА від АНВ під час аудиту здійснюється випробування (тестування) зазначених засобів шляхом перевірки їхніх окремих параметрів або характеристик.

Інспекційна перевірка

43. З метою перевірки виконання окремих заходів АБ в аеропортах, у експлуатантів, включаючи іноземних, які виконують польоти до/з аеропортів України, та в інших суб'єктах авіаційної діяльності Державіаслужбою здійснюються інспекційні перевірки.

44. Інспекційні перевірки здійснюються як з попереднім повідомленням керівника про перевірку, так і без попереднього повідомлення, з проведенням ситуаційних експериментів або без їх проведення.

45. Основні етапи проведення інспекційної перевірки:
підготовка до інспекційної перевірки, яка включає складання програми проведення перевірки;
безпосереднє проведення інспекційної перевірки;
підведення попередніх підсумків (інформування керівника про основні недоліки, виявлені під час інспекційної перевірки, шляхом проведення заключного брифінгу);
підготовка акту за результатами інспекційної перевірки;
направлення Державіаслужбою затвердженого акту інспекційної перевірки керівнику протягом десяти робочих днів з дати закінчення інспекційної перевірки;
контроль за здійсненням коригуючих дій.

46. Під час проведення інспекційної перевірки в аеропорту в залежності від заходів АБ, що охоплюються, перевірі підлягають відповідні суб'єкти авіаційної діяльності, що здійснюють заходи АБ відповідно до ДПАБЦА та програми АБ аеропорту в частині, що стосується.

47. Під час проведення інспекційної перевірки експлуатанта, у тому числі іноземного, в залежності від заходів АБ, що охоплюються, перевірячі підлягають відповідні суб'єкти авіаційної діяльності, що здійснюють заходи АБ відповідно до ДПАБЦА та програми АБ експлуатанта в частині, що стосується.

48. З метою оцінки виконання вимог щодо забезпечення АБ, захисту авіаційного персоналу, ПС та майна експлуатантів від АНВ, оцінки поточного рівня загрози і ризиків АБ, впровадження додаткових заходів АБ Державіаслужба здійснює інспекційні перевірки українських експлуатантів під час виконання авіаційних перевезень та робіт за межами України.

Ситуаційні експерименти

49. Ситуаційні експерименти проводяться з метою оцінки запроваджених заходів АБ і ефективності їхнього здійснення та є імітацією спроби скоєння АНВ.

50. Ситуаційний експеримент проводиться для того, щоб підтвердити чи є конкретний захід АБ ефективним в конкретному місці та в конкретний час.

51. Ситуаційні експерименти проводяться з метою перевірки ефективності здійснення заходів АБ, зокрема щодо:

контролю доступу до контрольованої зони та зони обмеженого доступу, що охороняється;

захисту ПС, а також огляду/ догляду ПС з метою безпеки;

догляду пасажирів і ручної поклажі;

догляду осіб, які не є пасажирами, а також їхніх особистих речей;

догляду та контролю з метою безпеки вантажу і пошти;

контролю з метою безпеки бортприпасів, бортового харчування та аеропортових запасів;

захисту пасажирів, зареєстрованого багажу, вантажу та пошти, які пройшли догляд, від несанкціонованого доступу;

захисту неконтрольованих зон аеропорту.

52. На підставі проведеної оцінки рівня загрози та ризиків Державіаслужбою можуть проводитись ситуаційні експерименти з метою перевірки ефективності забезпечення суб'єктами авіаційної діяльності захисту від кіберзагроз критично важливих систем інформаційних та комунікаційних технологій, а також даних, що використовуються в цілях цивільної авіації.

53. Основні етапи проведення ситуаційного експерименту:

підготовка, яка включає складання програми проведення ситуаційного експерименту;

безпосереднє проведення ситуаційного експерименту;
підведення підсумків, ознайомлення керівника з попередніми результатами ситуаційного експерименту;
складання протоколу, який має містити дату проведення, місце проведення та хід проведення;
складання акту за результатами ситуаційного експерименту;
контроль за здійсненням коригуючих дій.

54. Під час підготовки до проведення ситуаційних експериментів необхідно враховувати наступні обставини:
різні дні тижня, включаючи вихідні дні;
різний час доби;
різні аеропорти, експлуатанти, суб'єкти авіаційної діяльності;
різні зони проведення перевірок;
різні заходи АБ в суб'єктах авіаційної діяльності.

55. Проведення ситуаційних експериментів державними інспекторами здійснюється на підставі програми проведення ситуаційних експериментів, затвердженої Державіаслужбою.

Про проведення ситуаційного експерименту Державіаслужба вносить припис, форма якого наведена в додатку.

Державним інспектором на початку проведення ситуаційного експерименту повідомляється керівник суб'єкта авіаційної діяльності або його заступник з АБ.

56. До складу комісії з проведення ситуаційного експерименту в якості дійових осіб для безпосередньої імітації спроби вчинення АНВ можуть залучатися працівники правоохоронних органів та співробітники державного органу спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України, за погодженням із керівниками цих органів.

57. Державні інспектори, які проводять ситуаційний експеримент, ознайомлюють осіб, зазначених в пункті 57 Програми, з програмою проведення ситуаційного експерименту та вимогами з АБ.

58. У програмі проведення ситуаційних експериментів зазначаються:
аеропорт, експлуатант, провайдер аеронавігаційного обслуговування чи інший суб'єкт авіаційної діяльності, який здійснює заходи АБ та у якому проводяться ситуаційні експерименти;
організаційні заходи;
види ситуаційних експериментів та порядок їх проведення;
особи, які залучаються до проведення ситуаційних експериментів;
перелік тест-об'єктів, що мають використовуватись під час ситуаційних експериментів, їх відповідність безпечному використанню;
порядок підведення підсумків.

59. У разі залучення до проведення ситуаційних експериментів працівників правоохоронних органів та співробітників державного органу спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України, програма проведення ситуаційних експериментів погоджується керівниками цих органів.

60. У приписі про проведення ситуаційного експерименту зазначається:
власне ім'я та прізвище дійової особи, якій доручено виконувати дії згідно з програмою проведення ситуаційного експерименту;
вид ситуаційного експерименту;
дата та місце проведення ситуаційного експерименту;
порядок проведення ситуаційного експерименту;
тест-об'єкти, що мають використовуватись під час ситуаційного експерименту.

61. Ситуаційний експеримент може здійснюватися шляхом:
використання імітаційних, прострочених документів або документів іншої особи на право входу та перебування у контрольованій зоні та зоні обмеженого доступу, що охороняється;
використання імітаційних, недійсних перепусток на транспортний засіб для проїзду автотранспорту в контрольовану зону і зону обмеженого доступу, що охороняється;
використання імітаторів вибухового пристрою, вогнепальної, холодної зброї, засобів підриву для перевірки якості роботи і підготовки операторів технічних засобів догляду та персоналу САБ, який здійснює догляд транспортних засобів;
використання тест-об'єктів для перевірки якості роботи і підготовки членів екіпажу повітряного судна та/або іншого персоналу, який здійснює огляд або догляд повітряного судна з метою безпеки;
використання умовно залишених речей в операційних зонах (у тому числі критичних ділянках зони обмеженого доступу, що охороняється) та залах очікування пасажирських терміналів з метою оцінки реагування на можливе джерело загрози безпеці;
використання приватного автотранспортного засобу, залишеного без нагляду у визначеній зоні аеропорту;
використання усної або письмової інформації, що містить окремі елементи загрози з метою оцінки своєчасності дій та часу проходження сповіщення про умовну небезпеку.

На підставі проведеної оцінки рівня загрози та ризиків АБ Державіаслужбою можуть проводитися ситуаційні експерименти шляхом використання інших способів імітації спроби скоєння АНВ відповідно до результатів проведеної оцінки та з урахуванням характеру загрози.

62. Основні принципи проведення ситуаційних експериментів:

різноманітність і ротація процедур перевірок;
анонімність осіб, які проводять ситуаційні експерименти, залучення визначених у пункті 57 цієї Програми осіб, які не є державними інспекторами;

елемент несподіванки – персонал суб'єкта авіаційної діяльності не повинен бути інформований про місце, час, засоби та осіб, які беруть участь у ситуаційних експериментах, за винятком тих осіб, які мають знати окремі деталі з метою організації ситуаційного експерименту.

63. Під час проведення ситуаційних експериментів повинні бути виконані наступні умови щодо використання тест-об'єктів:

тест-об'єкти повинні бути надійно захищені, замкнені у надійному і безпечному місці, що забезпечує захист від будь-яких можливих втручань;

тест-об'єкти повинні знаходитися під наглядом і використовуватися тільки учасниками ситуаційного експерименту;

по завершенню ситуаційного експерименту всі тест-об'єкти повинні бути зібрані і знаходитися у державних інспекторів, у тому числі й ті, які були виявлені, ідентифіковані та вилучені персоналом САБ та/або посадовими особами правоохоронних органів в ході ситуаційного експерименту;

використання тест-об'єктів не повинно бути здійснено таким чином, щоб заподіяти шкоду або викликати занепокоєння у пасажирів, які знаходяться у зоні проведення ситуаційного експерименту;

за можливості тест-об'єкти повинні бути приховані протягом всього процесу.

64. Забороняється здійснювати ситуаційні експерименти без повідомлення керівника або його заступника з АБ.

65. Не допускається проведення ситуаційних експериментів на об'єктах, що охороняються озброєною охороною та методами, що можуть порушити технічну укріпленість та цілісність об'єкту, який знаходиться під охороною.

66. Державний інспектор має забезпечити організацію проведення ситуаційного експерименту в рамках програми його проведення та законодавства.

67. Під час проведення ситуаційного експерименту використовуються в якості тест-об'єктів імітатори небезпечних предметів і речовин, заборонених до перевезення повітряним транспортом.

Стрілецька зброя, що використовується під час проведення ситуаційного експерименту, має бути в непридатному для стрільби стані, а штатні боєприпаси не мають містити вибухових речовин.

З метою уникнення паніки та неконтрольованого використання, тест-об'єкти повинні надійно зберігатися або переноситися в закритому вигляді.

68. Перелік тест-об'єктів, які призначені для проведення ситуаційних експериментів державними інспекторами, затверджується Державіаслужбою.

Планування заходів контролю якості забезпечення АБ

69. Для проведення заходів контролю якості забезпечення АБ на регулярній основі Державіаслужбою розробляється план контролю якості забезпечення АБ на рік (далі – річний план).

70. Під час складання річного плану враховуються наступні фактори:
 оцінка рівня загрози та ризиків АБ ЦА;
 допустимі ризики;
 ймовірність вчинення АНВ та наявність експлуатантів, які виконують рейси підвищеного ризику;
 масштаби діяльності;
 частота та об'єм польотів ПС;
 обсяг пасажирських, вантажних та поштових перевезень, операцій з бортхарчуванням;
 результати попередніх заходів контролю якості забезпечення АБ, проведених Державіаслужбою, ІКАО, ЄКЦА та іншими міжнародними авіаційними організаціями;
 висновки за результатами звітів заходів контролю якості забезпечення АБ.

71. Заходи контролю якості забезпечення АБ проводяться в аеропортах, у експлуатантів, у провайдерів аеронавігаційного обслуговування та інших суб'єктах авіаційної діяльності, які здійснюють заходи АБ, а також за місцем тимчасового базування ПС під час виконання авіаційних перевезень і робіт за угодою із замовником на виконання авіаційних перевезень і робіт, в тому числі за межами України.

72. У річному плані визначаються:
 аеропорти, експлуатанти, провайдери аеронавігаційного обслуговування та інші суб'єкти авіаційної діяльності, які здійснюють заходи АБ, і підлягають перевірці;
 терміни перевірок;
 види контролю якості забезпечення АБ.
 За потреби Державіаслужбою вносяться зміни та доповнення до річного плану.

73. Керівники на підставі розроблених програм контролю якості забезпечення АБ організовують розроблення планів на рік та проведення перевірок забезпечення АБ.

План контролю якості забезпечення АБ на рік відпрацьовується у відповідності до вимог пунктів 71-73 цієї Програми.

74. Аеропорти з пасажиропотоком більше 1 мільйона пасажирів на рік підлягають аудиту, під час якого перевіряються забезпечення виконання вимог ДПАБЦА, визначення відповідності забезпечення АБ встановленим вимогам ДПАБЦА та іншим нормативно-правовим актам у сфері АБ, виявлення недоліків та забезпечення їхнього своєчасного усунення, а також надання рекомендацій щодо покращення забезпечення АБ в конкретному аеропорту, щонайменше раз на 4 роки.

75. Аеропорти з пасажиропотоком більше 200 тисяч пасажирів на рік підлягають інспекційній перевірці щонайменше раз на рік, якщо протягом цього періоду не здійснювався аудит, під час якої, зокрема, перевіряються заходи забезпечення АБ щодо:

неконтрольованої зони, контрольованої зони та зони обмеженого доступу, що охороняється, її критичних ділянок;

повітряних суден;

пасажирів, ручної поклажі та багажу;

вантажу та пошти,

транспортних засобів, що потрапляють до зони обмеженого доступу, що охороняється;

осіб, які не є пасажирями, та їх особистих речей.

Інші заходи забезпечення АБ перевіряються на підставі проведеної Державіаслужбою оцінки рівня загрози та ризиків з урахуванням інших факторів, визначених у пункті 71 цієї Програми.

76. Інші аеропорти та суб'єкти авіаційної діяльності, які здійснюють заходи АБ, підлягають плановій перевірці щодо забезпечення АБ щонайменше раз на 2 роки.

Оформлення результатів перевірок

77. За результатами аудитів, інспекційних перевірок складаються акти перевірок із зазначенням категорій відповідності, викладенням виявлених недоліків, пропозиціями та термінів їх усунення, а також, за потреби, рекомендаціями щодо покращення забезпечення АБ.

78. За результатами ситуаційного експерименту складається акт на підставі протоколів проведення ситуаційних експериментів, які є невід'ємною частиною акту.

Державні інспектори, представники правоохоронних органів та співробітники державного органу спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України, які взяли участь у здійсненні ситуаційних експериментів в якості дійових осіб, за результатами виконання програми проведення ситуаційних експериментів беруть участь у складенні протоколів, які додаються до акту.

У протоколах викладається інформація про фактичні дії, здійснені дійовими особами та дії відповідних працівників суб'єктів авіаційної діяльності, що перевірялися.

79. Відповідність забезпечення АБ встановленим вимогам ДПАБЦА та іншим нормативно-правовим актам у сфері АБ аеропорту, експлуатанта, провайдера аеронавігаційного обслуговування та інших суб'єктів авіаційної діяльності, які здійснюють заходи АБ, оцінюється за такими категоріями відповідності (далі – категорії):

I категорія: повністю відповідає вимогам ДПАБЦА, інших нормативно-правових актів у сфері АБ;

II категорія: відповідає вимогам ДПАБЦА, інших нормативно-правових актів у сфері АБ, але є рекомендації щодо покращення забезпечення АБ;

III категорія: не відповідає вимогам ДПАБЦА, інших нормативно-правових актів у сфері АБ, мають місце незначні недоліки, які потребують усунення протягом встановленого терміну;

IV категорія: не відповідає вимогам ДПАБЦА, інших нормативно-правових актів у сфері АБ, мають місце серйозні недоліки, які потребують вжиття тимчасових додаткових заходів АБ на встановлений термін, необхідний для усунення недоліків.

Під час перевірки використовуються такі категорії оцінки:

не підтверджено (НП): захід (процедура) не перевірявся або не спостерігався (у зв'язку з браком часу або з інших причин);

не впроваджено (НВ): захід (процедура) не впроваджено або він не застосовується.

80. Голова комісії на підставі заповненого чек-листу державними інспекторами, які проводили перевірку забезпечення АБ, складає акт перевірки, який затверджується у встановленому порядку.

81. Копія акту перевірки після його затвердження за виключенням додатків, зазначених в пункті 84 цієї Програми, надсилається керівнику суб'єкта авіаційної діяльності.

82. Акт перевірки має містити наступну інформацію:

вид заходу контролю якості забезпечення АБ;

назву аеропорту, експлуатанта, провайдера аеронавігаційного обслуговування чи іншого суб'єкта авіаційної діяльності, який здійснює заходи АБ, що перевірявся;

дати проведення перевірки;

склад комісії, яка здійснювала перевірку;

перелік заходів, що перевірялися;

результати та висновки, зокрема виявлені недоліки з посиланням на відповідні пункти ДПАБЦА або інших нормативно-правових актів у сфері АБ;

категорії відповідності;

коментарі, включаючи усі спостереження, співбесіди (час проведення, посада, прізвище та власне ім'я особи, з якою проведено співбесіду), перелік розглянутих документів, ситуаційні експерименти (у разі проведення);

коригуючі дії, які рекомендуються (у разі виявлення недоліків) та терміни їх усунення;

висновок щодо відповідності забезпечення АБ встановленим вимогам ДПАБЦА та іншим нормативно-правовим актам у сфері АБ.

83. До акту перевірки додаються чек-листи, а також за наявності фото та відео матеріали, аудіозаписи, копії документів з питань забезпечення АБ, які отримані під час перевірки.

84. Державіаслужба готує щоквартальні та щорічні звіти про забезпечення АБ, виконання заходів контролю якості забезпечення АБ, виявлені недоліки та заходи щодо їх усунення.

Звіт має містити наступну інформацію:

стан виконання річного плану;

кількість та типи проведених заходів контролю якості забезпечення АБ за звітний період;

перелік недоліків, виявлених під час здійснення заходів контролю якості забезпечення АБ, зокрема: недоліків, які мають системний характер, можуть безпосередньо впливати на рівень захисту від АНВ, а також недоліків, виявлених повторно;

аналіз тенденцій у сфері АБ;

поточний стан коригуючих дій за результатами здійснених заходів контролю якості забезпечення АБ;

аналіз стану фінансових та людських ресурсів для виконання ДПАБЦА.

85. Виток інформації про виявлені недоліки у суб'єктах авіаційної діяльності щодо забезпечення АБ, які зазначені в актах перевірки та звітах про забезпечення АБ, становить загрозу цивільній авіації у разі її отримання сторонніми фізичними і юридичними особами та може бути використана для скоєння акту незаконного втручання.

86. Акти перевірки та звіти про забезпечення АБ мають конфіденційний характер та надаються Державіаслужбою керівникам аеропортів, експлуатантів, провайдерів аеронавігаційного обслуговування та інших суб'єктів авіаційної діяльності, які здійснюють заходи з метою безпеки, щодо яких були проведені перевірки;

87. За фактами порушень, невиконання або неналежного виконання вимог ДПАБЦА, інших нормативно-правових актів у сфері АБ суб'єктами авіаційної діяльності вживаються відповідні заходи.

Коригуючі дії

88. Зміст та терміни виконання керівниками коригуючих дій залежать від категорій відповідності та недоліків, які були виявлені під час заходів контролю якості забезпечення АБ.

89. Керівник має усунути всі недоліки, які містяться в акті перевірки, та надати до Державіаслужби у встановлені терміни звіт про усунення недоліків та документи, що підтверджують факт їх усунення.

90. З метою перевірки усунення виявлених недоліків Державіаслужбою можуть проводитись позапланові перевірки.

91. У разі виявлення під час перевірки серйозних недоліків (IV категорія) голова комісії (державний інспектор) має зобов'язати керівника вжити тимчасові додаткові заходи АБ.

92. Керівник має протягом десяти робочих днів після отримання копії акту перевірки надати на погодження до Державіаслужби план-графік усунення недоліків забезпечення АБ (далі - план-графік).

93. Державіаслужба протягом семи робочих днів погоджує або не погоджує план-графік.

Підставами для прийняття рішення про не погодження плану-графіку є:

1) не охоплення планом-графіком усунення усіх недоліків, що визначені у акті перевірки;

2) невідповідність шляхів реалізації заходів АБ щодо усунення недоліків вимогам законодавства у сфері АБ, а також термінів їх усунення, зазначених в акті перевірки;

3) не запропоновані тимчасові додаткові заходи АБ, які мають забезпечити АБ на період усунення недоліків.

94. У разі наявності підстав, зазначених в пункті 93 цієї Програми, план-графік повертається керівнику на доопрацювання.

95. Керівник має у строк, зазначений в пункті 94 цієї Програми, надати до Державіаслужби на погодження доопрацьований план-графік.

96. Керівник має усунути недоліки відповідно до плану-графіку та надати до Державіаслужби письмовий звіт про їх усунення з підтвердними документами.

97. За протиправні дії юридичні та фізичні особи, діяльність яких пов'язана із забезпеченням АБ ЦА, несуть відповідальність згідно із законом.

В. В. Т. Тихоцька

В. В. Т. Тихоцька

Додаток до Програми

Припис

Видано _____

(власне ім'я та прізвище особи, яка проводить ситуаційний експеримент)

(дата проведення та найменування суб'єкта авіаційної діяльності, в якому проводиться ситуаційний експеримент)

(порядок проведення ситуаційного експерименту)

Керівник структурного
підрозділу з авіаційної
безпеки Державіаслужби _____

(підпис)

(власне ім'я та прізвище)

*Припис до програми проведення ситуаційного експерименту оформлюється на офіційному бланку структурного підрозділу з авіаційної безпеки Державіаслужби.
